

“ДЕФИЛЕ ВИНО И ГУРМЕ” – ДЕМОГРАФСКА ПАЛИТРА НА ФЕСТИВАЛА

Златка Григорова

Висше училище по агробизнес и развитие на регионите

Юлия Джабарова

ПУ „Паисий Хилендарски”

Туризмът е специализиран отрасъл в икономическата структура на страната, който трансформира местните ресурси в нови туристически продукти за икономически растеж, кръгова икономика и териториална устойчивост. Изследването е част от „живите лаборатории” на проект INVEST – „Устойчив туризъм: дестинация Пловдив – иновации и териториална устойчивост”, който търси модел за иновативно използване на туристическите ресурси. Партньор на проекта е Сдружение „Съвет по туризъм – Пловдив”, организатор на фестивалното събитие „Дефиле вино и гурме”.

Вино по българските земи се прави от 5 хилядолетия, а траките са смятани за най-добрите винопроизводители на Античността. Винената традиция продължава и днес с качествени вина, произведени от уникални местни сортове с впечатляващи вкусове. Обект на нашето изследване е фестивалният винен туризъм – един от най-бързо развиващите се в сектора. Това е пътуване, обвързано с преживяване и уникално като дегустация, което рязко го отличава от другите фестивални изяви.

Разработката има за цел да изясни демографската специфика на фестивалния продукт. Приложената методология се базира на сравнителен анализ. За целта в дните на фестивала „Defile Wine and Gourmet” беше проведено проучване, като заключенията и препоръките бяха предоставени на партньора по проекта. Те могат да се използват от всички институции на национално и регионално ниво, както и от бизнес организации в техните политики за адаптиране на бизнес и маркетингови стратегии.

Ключови думи: фестивален туризъм, винен туризъм, кулинарен туризъм, дестинация

„DEFILE WINE AND GOURMET” - DEMOGRAPHIC PALETTE OF THE FESTIVAL

Zlatka Grigorova

University of Agribusiness and Rural Development

Yulia Jabarova

Paisii Hilendarski University of Plovdiv

Summary: Tourism is a specialized branch in the country's economic structure that transforms local resources into new tourism products for economic growth, circular economy and territorial sustainability. The study is part of the „living laboratories” of the INVEST project - „Sustainable tourism: destination Plovdiv - innovations and territorial sustainability”, which seeks a

model for innovative use of tourist resources. The partner of the project is the Association „Tourism Council - Plovdiv”, organizer of the festival event „Defile Wine and Gourmet”.

Wine has been made on the Bulgarian lands for 5 millennia, and the Thracians were considered the best winemakers of Antiquity. The wine tradition continues today with the quality wines produced from unique local varieties with impressive flavors. The object of our research is festival wine tourism - one of the fastest growing in the sector. It is a journey tied to an experience and unique in tasting, which sharply distinguishes it from other festival appearances.

The development aims to clarify the demographic specifics of the festival product. The applied methodology is based on comparative analysis. For this purpose, a survey was conducted during the days of the „Defile Wine and Gourmet” festival, and the conclusions and recommendations were provided to the project partner. They can be used by all institutions at national and regional level, as well as by business organizations in their policies to adapt business and marketing strategies.

Keywords: festival tourism, wine tourism, culinary tourism, destination

Въведение

Пловдив е сред най-добрите европейски дестинации за 2022 г., най-старият непрекъснато населен град в Европа и един от най-древните в света. Основен културен център на България, той заслужено спечели титлата Европейска столица на културата 2019. Градът предлага впечатляващи паметници от древността - античен театър от 1-ви век, Римски стадион от 2-ри век, Античен форум, както и изящни образци на римското мозаечно наследство в Епископската, и в Малката раннохристиянска базилика от 4 - 6 век. Старият град на Пловдив е културен феномен със запазената прекрасна възрожденска архитектура от красиви и богато украсени възрожденски къщи и църкви.

Пловдив е градът, в който хилядолетната история, културата и духовното наследство са в единство и хармония. Пловдив е древен и вечен, артистичен и модерен, космополитен и романтичен – град толкова вълнуващ, интересен, динамичен, изпълнен с живот. Това го прави много благодатен за научни търсения и анализи в областта на фестивалния и винения туризъм, който е непосредствено обвързан с изкуство, културно наследство, творчески индустрии и събития¹⁵⁶.

Туристическата индустрия гледа на фестивалите, като на големи обществени празненства обвързани с честването на събития (от латински “festum” - празник), които произвеждат атрактивни туристически продукти. Според Европейската фестивална асоциация¹⁵⁷ те се определят като „смесица от изкуства, хора и истории, които ви карат да откриете невероятни артисти, да срещнете различни хора и изживеете специални моменти“. Такова събитие за Пловдив е фестивалът „Дефиле на младото вино“. Учреден е през 2009 година, като запазена търговска марка, регистрирана от „Съвет по туризъм – Пловдив”, а през 2015 година разширен с пролетна версия „Дефиле - вино и гурме”, който е обект на настоящото проучване.

Изследването е част от проект ИНВЕСТ с неговите „живи лаборатории“. Темата на вътрешния проект е „Устойчив туризъм: дестинация Пловдив - иновации и териториална

---

¹⁵⁶ Кутин, Л. Фестивалът като феномен на художествената култура. Изд. Славена, Варна, 2004.

¹⁵⁷ <https://www.efa-aeef.eu/en/home/>

устойчивост“, който има за цел проектиране на модел за иновативно използване на туристическите ресурси. Партньор на проекта е Сдружение “Съвет по туризъм - Пловдив“, организатор на фестивалното събитие - Дефиле „Вино и гурме“. Празникът е естествено продължение на утвърдения фестивал „Дефиле на младото вино“. Фестивалът популяризира българското вино и кухня. Развива винения, кулинарния и културен туризъм, чрез провеждане на дегустации на вина и ястия през месец май. Дефиле „Вино и гурме“ създава атрактивна възможност за увеличаване на туристопотока от страната и чужбина в началото на активния туристически сезон.

През настоящата година се проведе деветото издание на „Дефиле на вино и гурме“, а по българските земи вино се прави от 5 хилядолетия, като траките са смятани за най-добрите винари на Античността. Винената традиция продължава и днес с качествените вина, произведени от уникални местни сортове с впечатляващи вкусове.

Обект на нашето изследване е демографската палитра на фестивалния винен туризъм - един от най-бързо развиващите се в сектора. Това е пътуване обвързано с преживяване и уникална на дегустация, което рязко го отличава от останалите фестивални изяви. Разработката има за цел да изясни демографските специфики на фестивалния продукт.

Приложената методология се основава на картографиране, мониторинг, оценка и сравнителен анализ. За целта е проведено анкетно проучване в дните на фестивала „Дефиле вино и гурме“ на 320 участника, а изводите и препоръките са предоставени на партньора на проекта. Те могат да се използват от институциите на национално и регионално ниво, както и от бизнес организации в техните политики за адаптиране на бизнес и маркетингови стратегии.

Материали и методи

В настоящата статия е извършен сравнителен анализ чрез прилагане на статистическо моделиране. Данните са регистрирани в резултат на направено активно анкетно проучване сред гостите на фестивала. Въпросите са общо 14, структурирани в два тематични блока: А) въпроси, свързани с организацията на фестивала и категориите туристи; Б) общи въпроси възраст, пол, образование и др.

Респондентите са преки участници в събитието. На анкетното проучване се отзоваха 320 туристи. Резултатите от проучването се публикуваха в сайта на сдружението и намериха отражение в обществените медии.

Резултати

Проведеното проучване в трите фестивални дни и показва моментната ситуация на фестивала, както и каква е визията на туриста в него. Организаторите отчитат ръст на чуждестранните посетители на фестивала, като се откриха големи групи испанци, италианци, руснаци, украинци и французи.

Картографиране на „Дефиле - вино и гурме“

Из малките улички на Стария град, пазещи атмосферата на отминали епохи гостите откриват седемнадесет възрожденски къщи, които гостоприемно отворят врати за дефилето. Фестивалът по традиция се провежда през втория уикенд на месец май и за първи път в рамките на три дни – 12, 13 и 14 май 2023 г. Участваха 65 от най-добрите производители на вина и вкусни храни. Това е една прекрасна дегустационна среща на територията на Стария град в Пловдив: Ресторант „Граждански клуб“; Галерия „Енчо Пиронков“; Резиденция „Тракарт“; Къща „Бирдас“; Къща „Клианти“ /нова локация за фестивала/; Аптека

„Хипократ“; Експозиция „Георги Божилов - Слона“; Галерия „Златю Бояджиев“; Етнографски музей; Балабанова къща; Къща „Георгиади“; Къща „Недкович“; Къща „Иван Черноземски“; „Данчовата къща“ /нова локация за фестивала/; Ресторант „Алафрангите“; Къща „Верен Стамболян“ /нова локация за фестивала/ и Хотел Бел Вил.

Гостите дегустираха над 250 вида първокласни български вина, които участват в конкурс в комбинация с гурме вкусове и умело съчетана със съпътстваща културна програма - пъстро дефиле с участието на фолклорен ансамбъл Тракия и девическа хорова формация „Евмолпея“. Билети за фестивала по традиция няма, но се предлагат дегустационни жетони, с които се осъществява дегустацията на вино, както и стъклени брандирани чаши за професионална дегустация с кожен държач „Свободни ръце“, сувенири и др. Дигиталната фестивална карта, подготвена за туристите съдържа всички локации за участниците. Десетки гости, вино и гурме любители, се включиха в „Лов на съкровища“ с вътрешен глас - мобилно приложение, което водеше участниците из всички фестивални локации. За всички любознателни участници, които успешно приключиха лова на съкровища имаше награди. Най-бързите от тях спечелиха по бутилка вино.

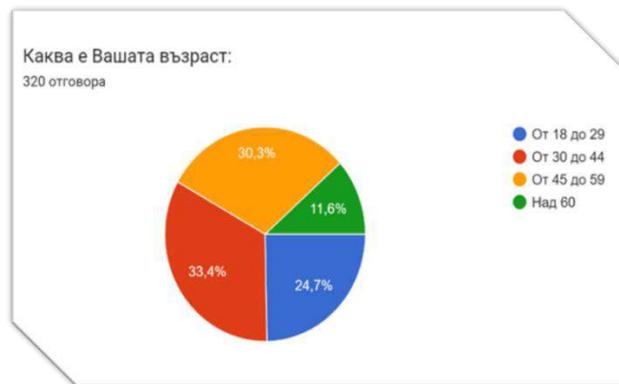
Чарът на дефилето се крие в разходките из малките улички на Стария град, в магично усещане на спокойствие и безвремие с вкус на великолепно българско вино, далеч от грижите и задачите от забързаното ежедневие, и наздрависи с близки приятели.

„Дефиле вино и гурме“ 2023 се организира от Съвет по туризъм – Пловдив и Община Пловдив в сътрудничество с общински институт „Старинен Пловдив“ и Университет по хранителни технологии – Пловдив. Провежда се под патронажа на Министерство на туризма и с подкрепата на Министерството на земеделието. Фестивалът се финансира от „Годишната програма за развитие на туризма на Община Пловдив за 2023 г.“

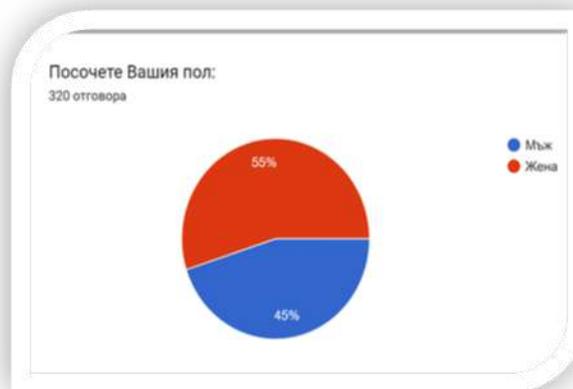
Демографска палитра

Анкетираните общо 320 гости са с преобладаваща трудоспособна възраст 18-60 години – фиг.1, с малък превес на дамите – 55% - фиг. 2, с преобладаващо висше образование – 67% от анкетираните – фиг. 3. Резултатите сочат, че таргет групата на фестивала, към която трябва да се насочат организаторите на събитието има сравнително широк възрастов диапазон, но е концентрирана в образованата част от туристите, притежаващи дегустационна и винена култура, които притежават познания за:

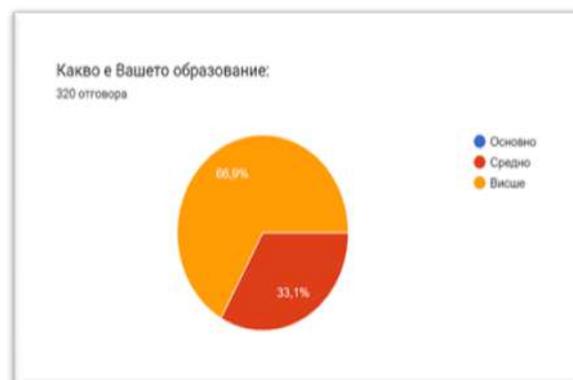
- видовете и категории вина;
- познават качествата на виното;
- различават ароматните, вкусовите и технологичните характеристики на вината;
- познават винените райони в България;
- съчетават виното и храните.

Фиг. 1. Възраст.

Фиг. 2 Пол

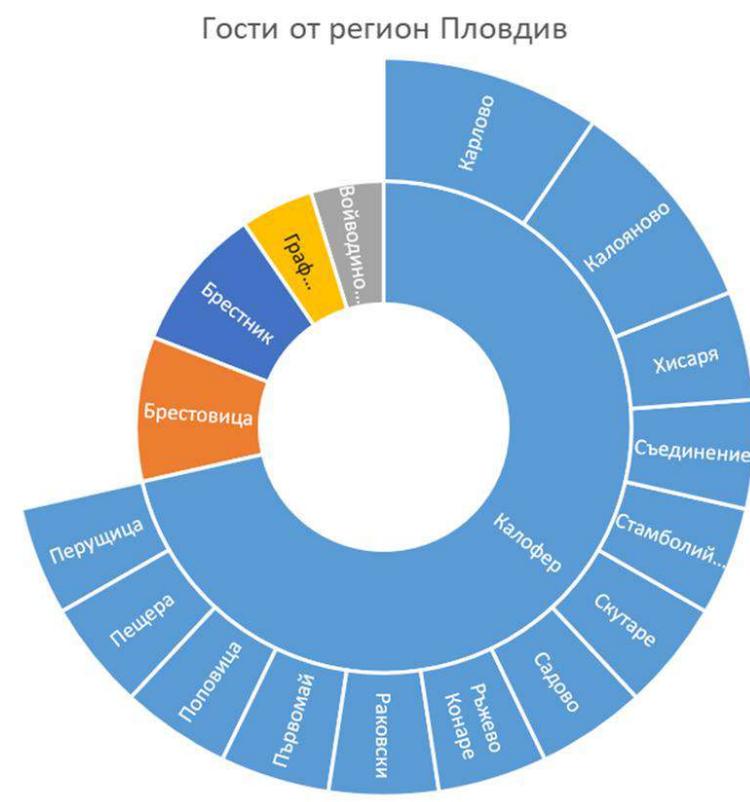
Фиг. 3. Образование

Винените фестивали не са насочени само към жителите на населеното място и региона. Една част от посетителите са гости на града, други пътуват от далеч, за да му се насладят, а трети съчетават събитието с почивка или екскурзия в региона. Всички те са водени от интереса към виното, като често пътуват организирано или индивидуално. Редица от тях са част от програмата за винени фестивали на туроператорите. Важно е туроператорът да планира дадено събитие, в комбинация с посещения на изби в региона, сред чуждестранни винени ценители, винени експерти или партньори в туризма, датите трябва да са предварително обявени и заложи в годишният събитиен календар.

Проучването сочи преобладаващо е посещението на гости от столицата и редица областни центрове: Пазарджик, Ст. Загора, В. Търново, Хасково, Шумен и Благоевград – фиг. 4. От близките населени места трябва да отбележим Асеновград, Карлово, Калофер и разбира се традиционно представените Брестник, Брестовица, Калояново, Перуцица, Стамболийски, Раковски и др. – фиг. 5.

Фиг. 4. Гости на дефилето от страната

Фиг. 5. Гости на дефилето от регион Пловдив

През 2022 – 2023 г. международният туризъм отбеляза доста по-силни от очакваните резултати. По данни на Световната организация международният туризъм възстанови 63% от нивата преди пандемията, в съответствие със сценариите на UNWTO, публикувани през май 2022 г.¹⁵⁸. Над 900 милиона туристи са пътували в чужбина през 2022 г., двойно повече от тези през 2021 г., но все още с 37% по-малко в сравнение с 2019 година.

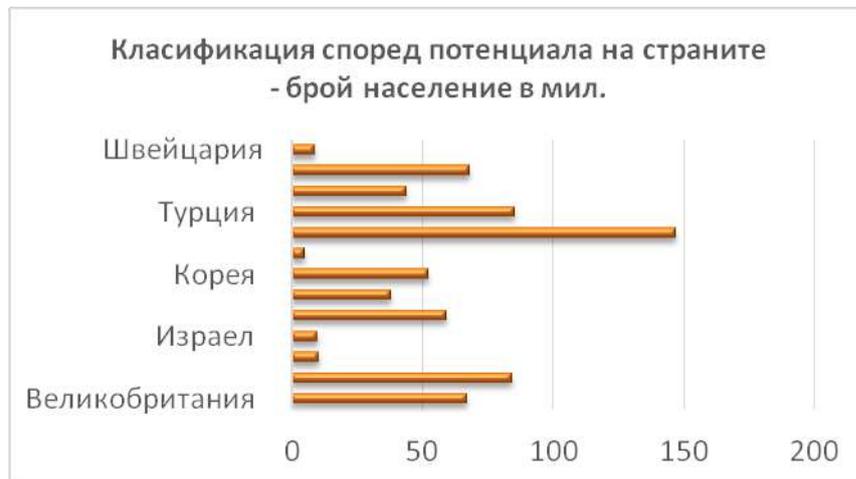
Европа, най-голямата туристическа дестинация в света, регистрира 585 милиона пристигания през 2022 г., за да достигне почти 80% от нивата преди пандемията (-21% спрямо 2019 г.). Не случайно и на дефиле „Вино и гурме“ присъстваха редица чуждестранни гости – Великобритания, Германия, Гърция, Израел, Италия, Русия, Турция, Украйна, Франция и Швейцария.

Приятна изненада бяха далечни презокеански гости от Канада, Южна Корея и Коста Рика – фиг. 6. Това ни подтикна да направим смели прогнозни резултати на базата на посетителското участие и демографския потенциал на страните – фиг. 7.

¹⁵⁸ <https://www.unwto.org/impact-assessment-of-the-covid-19-outbreak-on-international-tourism>

Фиг. 6. Гости на дефилето от други страни

Фиг. 8. Потенциални чуждестранни посетители

Препоръчваме разширяване на контактите с туристически агенции от Швейцария, Украйна, Гърция и Великобритания, а сред далечните изпъква Южна Корея

Заклучение

Културата на дегустация на вино и храна е съвкупност от знания, вкусове и етикет. В заключение трябва да обобщим и резултатите от конкурсната програма на фестивала:

Конкурси

Дегустационен конкурс за „Най-удачно съчетание между Вино и храна“ - 18 комбинации

- Първо място: Вила Винифера и Мезета „Трухчевата къща“ със съчетанието между PHOENIX ORANGE WINE и Полента с еленски бут.
- Второ място: Козя Грамада и ресторант „Амстердам“ със съчетание между МАСОН и Бавно готвени пушени ребра.
- Трето място: Живанкин и Златно зрънце със съчетание между 22 BY BURDI и Два вида бонбони.
- Специална награда за комбинацията на Винарска изба Ноя и Мандра Строево – МАРСЕЛАН и Овчарски пай.

При класирането на база брой дегустации с най-много събрани жетони резултатите са:

- ВИ „ВИЛА ВИНИФЕРА“,
- ВИ ДВОР 1
- ВИ „РИАЛИТИ БИО ВИНО

Най-голямото жури, ПУБЛИКАТА, за 2023 година за първи път гласува освен за ЛЮБИМО ВИНО и за ЛЮБИМ ВКУС

ЛЮБИМО ВИНО

- в категория бяло вино печели ВИ „Козя грамада“,
  - в категория „розе“ печели ЗААРА ЕСТЕЙТ,
  - в категория червено вино печели „Жарава“,
  - в категория плодово вино печели ВИНАРНА „РИАЛИТИ“.
- ЛЮБИМ ВКУС печели „ГОРМОЛИ“.

Acknowledgements: This publication was prepared under INVEST FOR EXCELLENCE IN REGIONAL SUSTAINABILITY (INVEST4EXCELLENCE) project. The project has received funding from the European Union's Horizon 2020 research and innovation programme under grant agreement No 101035815. Responsibility for the information and views set out in this paper lies entirely with the authors.